

Kuratorium Oświaty w Lublinie

--	--	--	--

KOD UCZNIĄ

ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH Z GEOGRAFII
DLA UCZNIÓW GIMNAZJUM
ROK SZKOLNY 2013/2014

ETAP OKRĘGOWY

Instrukcja dla ucznia

1. Zestaw konkursowy zawiera 24 zadania i 2 barwne załączniki.
2. Przed rozpoczęciem pracy, sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny.
3. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
4. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
5. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
6. W nawiasach obok numerów zadań podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
7. Nie używaj kalkulatora.
8. Nie używaj korektora.

Pracuj samodzielnie.

POWODZENIA!

Czas pracy:
90 minut

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania: 50
Do następnego etapu
zakwalifikujesz się,
jeżeli uzyskasz co
najmniej 40 punktów.

Wypełnia komisja konkursowa

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Razem
Liczba punktów													
Nr zadania	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
Liczba punktów													

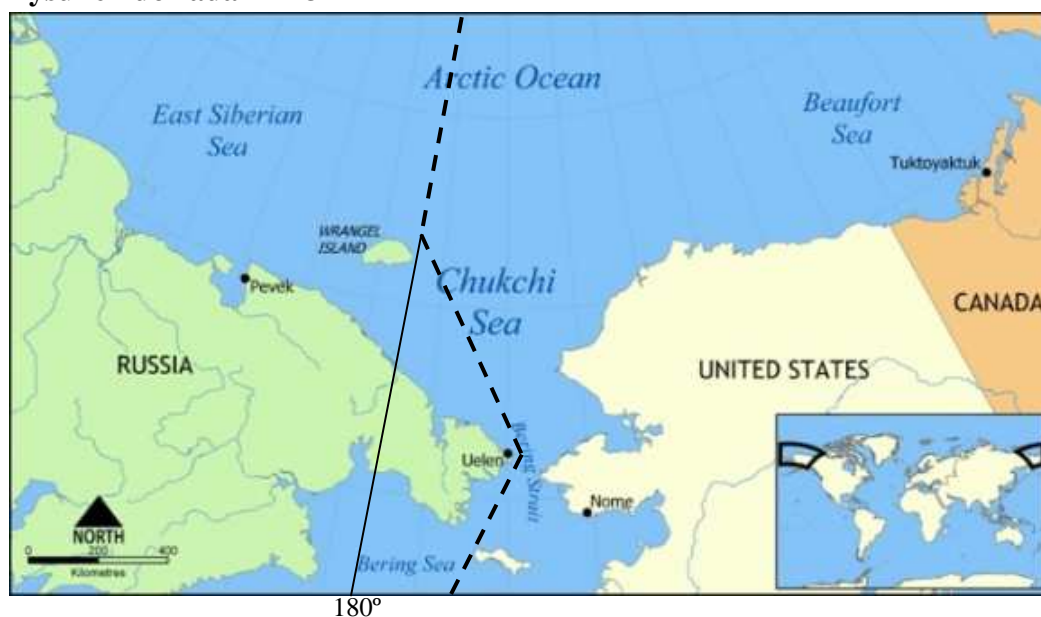
Zatwierdzam

Zadanie 1 (1 p.)

Podkreśl wszystkie cechy, które dotyczą Ameryki Północnej.

- A. Ma większą rozciągłość równoleżnikową niż południkową.
- B. Południowe krańce kontynentu leżą w strefie klimatu podzwrotnikowego.
- C. Północna część kontynentu leży w zlewisku Oceanu Atlantyckiego.
- D. Najdłuższa rzeka kontynentu uchodzi do Zatoki Meksykańskiej.
- E. Najwyższe szczyty górskie wznoszą się na wschodnim wybrzeżu.
- F. Charakterystyczną cechą kontynentu jest równoleżnikowy układ krain geograficznych.

Rysunek do zadań 2 i 3

----- Międzynarodowa Linia zmiany Daty

Zadanie 2 (1 p.)

Chociaż terytoria Stanów Zjednoczonych – Alaska i Rosji – Półwysp Czukocki leżą blisko siebie to dzieli je 24 – godzinna różnica czasu. **Wyjaśnij, dlaczego.**

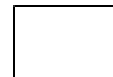
.....
.....

Zadanie 3 (2 p.)

Statek wypłynął 5 lipca o godzinie 6.30 czasu strefowego z portu Nome ($64^{\circ} 30'N$, $166^{\circ} 25'W$) na Alasce. Rejs trwał 12 godzin.

Oblicz, którego dnia i o której godzinie czasu strefowego statek przybył do portu Uelen ($66^{\circ} 05'N$, $169^{\circ} 40'W$) na Półwyspie Czukockim.

Data przybycia statku, godzina przybycia statku

Zadanie 4 (3 p.)

Wymień trzy wspólne cechy środowiska geograficznego Alaski i Płw. Czukockiego dotyczące:

środowiska przyrodniczego

.....
tradycyjnych zajęć ludzi

.....
współczesnej gospodarki

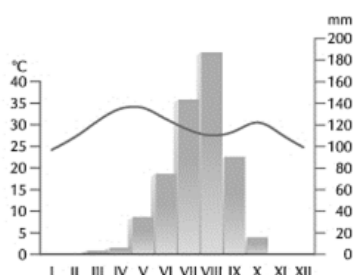
Zadanie 5 (2 p.)

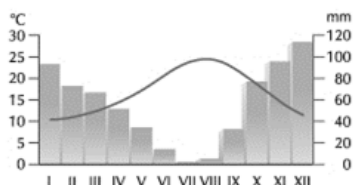
Wykresy przedstawiają rozkład temperatury i opadów w dwóch stacjach meteorologicznych w Afryce.

Oceń, które z poniższych zadań jest prawdziwe (P), a które fałszywe (F) zaznaczając odpowiednią literę.

A

B

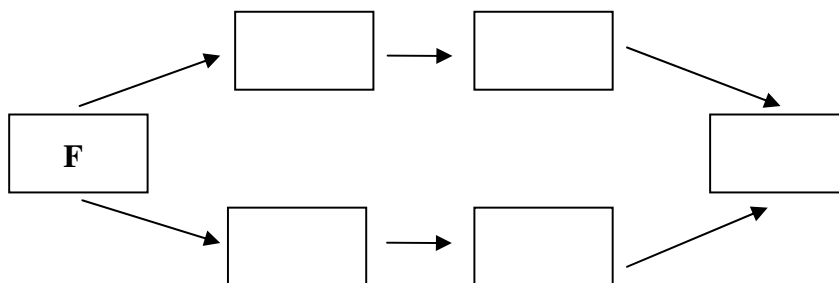
Wykres A przedstawia rozkład temperatury i opadów na stacji Ndżamena (12°0 1'N, 14° 59' E) na obszarze Afryki Północnej.	P	F
Wykres B przedstawia rozkład temperatury i opadów na stacji Kapsztad (33°56'S, 18°25'E) w RPA.	P	F
Sezonowość opadów na stacjach A i B spowodowana jest przemieszczaniem się stref niskiego i wysokiego ciśnienia w ciągu roku.	P	F
Sezonowość opadów na stacjach A i B spowodowana jest zmianą kierunków wiatru w cyrkulacji pasatowej	P	F

Zadanie 6 (2 p.)

Uzupełnij poniższy schemat literami (A – E) tak, aby przedstawiał kolejne etapy pustoszczenia na obszarze Sahelu wywołane działalnością człowieka.

- A. Nadmierne wykorzystywanie zasobów wodnych do nawadniania pól.
- B. Zamienianie obszarów sawanny na pola uprawne.
- C. Nadmierne wykorzystywanie naturalnych pastwisk przez zwierzęta hodowlane.
- D. Powiększanie obszarów pustynnych.
- E. Zwiększenie liczby zwierząt hodowlanych.
- F. Wzrost liczby ludności.

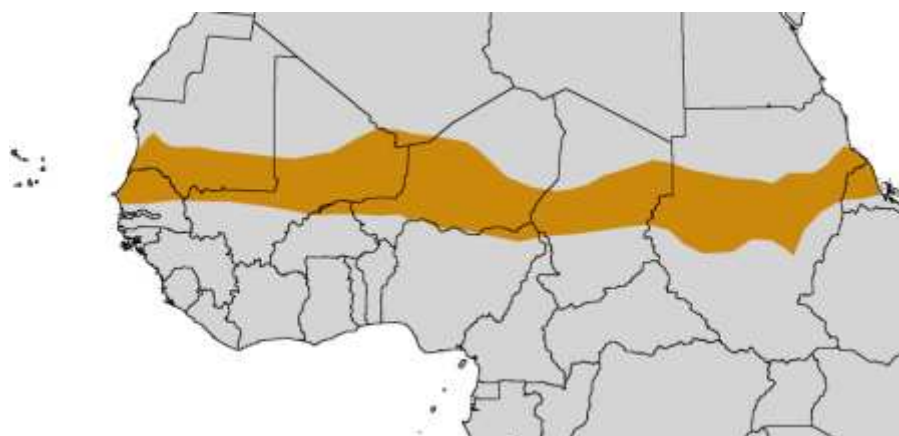

Zadanie 7 (2 p.)

Na mapie północnej Afryki ciemniejszym kolorem zaznaczono region Sahelu.

Podpisz numerami na mapie te państwa należące do regionu Sahelu, których nazwy zostały wymienione w poniższym zestawieniu.

1. Czad, 2. Sudan, 3. Algieria, 4. Angola, 5. Mali, 6. Mauretania, 7. Niger, 8. Kenia

Zadanie 8 (2 p.)

Z podanego niżej zestawu cech charakteryzujących państwa Sahelu zaznacz wszystkie te, które składają się na niską wartość wskaźnika rozwoju społecznego HDI w tej strefie.

- A. Odsetek umiejących czytać i pisać wynosi poniżej 50% ogółu ludności.
- B. Większość zatrudnionych pracuje w rolnictwie, około 80%.
- C. Średnia długość życia wynosi około 50 lat.
- D. Przyrost naturalny należy do najwyższych na świecie, ponad 30‰.
- E. Produkt krajowy brutto (PKB) na 1 mieszkańca wynosi około 1000 dolarów.
- F. W szkołach ponadpodstawowych kształcą się tylko około 36 % ludności w przedziale wieku 13 – 18 lat.

Zadanie 9 (2 p.)

Uzupełnij tabelę korzystając z poniższych informacji.

- a) Spośród wymienionych nazw państw wybierz te, które należą do regionu Bliskiego Wschodu i wpisz je do właściwej kolumny tabeli.

Państwa: Arabia Saudyjska, Jemen, Indonezja, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Kuwejt

- b) Wpisz do tabeli, wybrane spośród poniższych informacji (litery A – F) te, które charakteryzują region Bliskiego Wschodu.

Informacje:

- A. Dominującą religią jest islam.
- B. Większość ludności posługuje się językiem arabskim.
- C. Region zamieszkuje ponad 20% ludności świata.
- D. Najbardziej rozpowszechnioną religią jest buddyzm.
- E. Region przoduje w światowym wydobyciu ropy naftowej.
- F. Region charakteryzuje się bardzo dynamicznym rozwojem gospodarki.

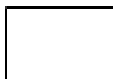
Region geograficzny	Państwa	Charakterystyczne cechy
BLISKI WSCHÓD		

Zadanie 10 (3 p.)

Wyjaśnij, jakie są skutki nierównomiernego rozmieszczenia złóż ropy naftowej na obszarze Bliskiego Wschodu. Podaj trzy przykłady odnoszące się do następujących kategorii: gospodarka państw regionu, poziom życia ludności i rozwój technologiczny.

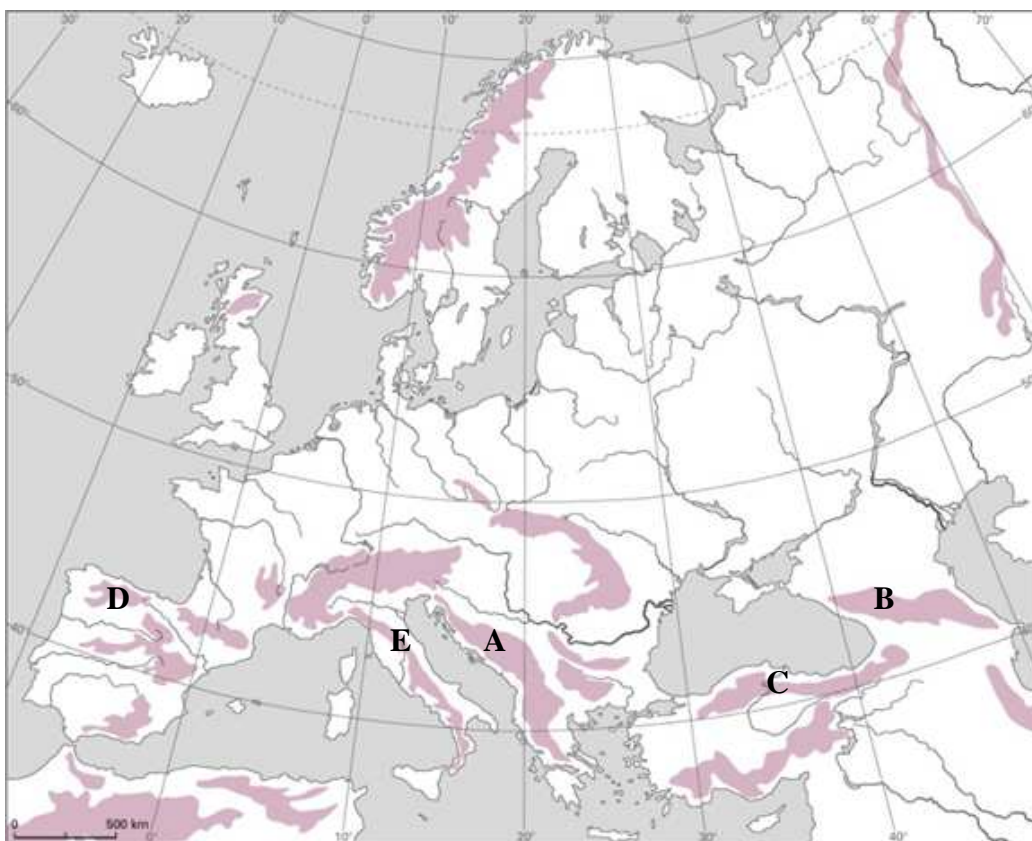
1.
.....
2.
.....
3.
.....

Zadanie 11 (2 p.)

Rozpoznaj na podstawie informacji w tabeli podpisane na mapie literami A – E wybrane łańcuchy górskie południowej Europy i Azji. Wpisz ich nazwy do tabeli.

Góry: Kaukaz, Kaledońskie, Pontyjskie, Kantabryjskie, Dynarskie, Apeniny, Bałkany

Oznaczenie na mapie	Nazwa łańcucha górskiego	Położenie
A		wzdłuż wybrzeża Morza Adriatyckiego
B		między Morzem Czarnym a Morzem Kaspijskim
C		wzdłuż południowych wybrzeży Morza Czarnego
D		nad Zatoką Biskajską
E		na półwyspie o tej samej nazwie

Zadanie 12 (1 p.)

Na Islandii energia geotermalna wykorzystywana jest do produkcji energii elektrycznej, jak również do ogrzewania domów i zakładów przemysłowych. Obecnie dzięki sieci pomp i rurociągów gorąca woda z tego źródła trafia do 90% mieszkań i budynków rządowych Islandii. Ogrzewa także szklarnie, w których uprawiane są warzywa.

Mapa satelitarna przedstawia rozmieszczenie elektrowni geotermalnych (załącznik 1).

Cztery z nich znajdują się w strefie spreadingu, a więc w miejscu gdzie następuje rozrastanie się skorupy ziemskiej.

Wyjaśnij, dlaczego elektrownie geotermalne rozmieszczone są w strefie spreadingu.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13 (2 p.)

Wykonaj polecenie na podstawie mapy (załącznik 1), danych w poniższej tabeli oraz własnej wiedzy.

a) Wpisz do pierwszej kolumny tabeli brakujące nazwy państw wybierając spośród następujących: Brazylia, RPA, USA, Francja

PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ WEDŁUG RODZAJÓW				
Kraje	Energia elektryczna z elektrowni			
	cieplne	wodne	jądrowe	geotermalne
	w % ogółem			
	17,2	79,8	3,0	—
Islandia	—	75,5	—	24,5
	10,6	11,9	76,4	1,1
	93,4	1,6	5,0	—

b) Porównaj znaczenie elektrowni geotermalnych i wodnych w produkcji energii elektrycznej w Islandii. Zapisz wnioszek.

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 14 (2 p.)

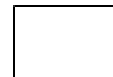
Z każdego zbioru obiektów geograficznych wykreśl nazwę jednego, który nie znajduje się w krajach sąsiadujących z Polską.

- A. Rzeki: Dunaj, Łaba, Tag, Dniestr
- B. Góry: Rudawy, Schwarzwald, Ardeny, Szumawa
- C. Miasta: Kolonia, Lwów, Brześć, Kiszyniów

Zadanie 15 (1 p.)

Podpisz na mapie państwa sąsiadujące z Litwą.

Zadanie 16 (2p.)

Skreśl w zdaniach nieprawdziwe informacje dotyczące środowiska przyrodniczego Litwy.

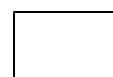
- A. Litwa leży nad *Zalewem Wiślanym/Zalewem Kurońskim*.
- B. Najdłuższą rzeką Litwy jest *Niemen/Wilia*.
- C. Większą część kraju zajmują *równiny moreny dennej/wzniesienia moreny czołowej*.
- D. Przeważają gleby *brunatne i płowe/bielicowe i bagienne*.

Zadanie 17 (2 p.)

Uzupełnij zdania o gospodarce Litwy.

- A. Gospodarka paliwowo – energetyczna Litwy jest uzależniona od importu ropy naftowej i gazu ziemnego z
(nazwa państwa)
- B. Na dużych obszarach bagien i torfowisk powstały i tworzą się nadal złoża największego bogactwa mineralnego Litwy, czyli
- C. Niezbyt dogodne warunki przyrodnicze oraz niski poziom agrotechniczny i niedoinwestowanie rolnictwa sprawia, że jest ono mało
- D. Głównymi partnerami handlowymi Litwy są:
.....
(wymień przynajmniej 3 państwa)

Zadanie 18 (2 p.)

Wykonaj polecenia w oparciu o dane statystyczne

a) Oblicz stopień urbanizacji na Litwie.

ludność w miastach – 2 522 200

ludność na wsi – 1 176 300

Stopień urbanizacji wynosi:

b) Sformułuj wniosek dotyczący urbanizacji Litwy.

.....
.....

Zadanie 19 (2 p.)

Podaj nazwy następujących miast na Litwie:

stolica

największy port morski

drugie pod względem liczby ludności na Litwie

Zadanie 20 (3 p.)

Z Ameryki Północnej i Południowej pochodzi kilka ważnych roślin użytkowych, których uprawa rozprzestrzeniła się na obszarze Starego Świata. Obecnie niektóre kraje Europy i Azji a także Afryki przodują na świecie w ich produkcji.

Uzupełnij tabelę podając dla każdej rośliny pochodzącej z Nowego Świata nazwę jednego ważnego światowego producenta. Nazwę państwa wybierz spośród podanych poniżej. Nazwę państwa możesz wybrać co najwyżej dwukrotnie.

Rosja, Ukraina, Chiny, Indie, Wybrzeże Kości Słoniowej, Turcja, Tajlandia

Roślina uprawna (produkt)	Światowy producent
Ziemniak	
Słonecznik	
Orzech ziemny	
Pomidor	
Kakao (ziarno kakaowe)	
Drzewo kauczukowe (kauczuk naturalny)	

Zadanie 21 (3 p.)

Wiele roślin ze Starego Świata zawędrowało do Ameryki Północnej i Południowej i tam niektóre państwa stały się ich wielkimi producentami.

Uzupełnij tabelę korzystając z mapy (załącznik 2) i z wymienionych poniżej nazw regionów pochodzenia roślin oraz światowych producentów. Nazwę producenta możesz wybrać co najwyżej dwukrotnie.

Regiony pochodzenia: Półwysep Malajski, rejon M. Kaspijskiego, Chiny Wschodnie, Basen M. Śródziemnego, Wyżyna Abisyńska

Światowi producenci: Brazylia, Ekwador, Stany Zjednoczone, Meksyk, Kanada, Kolumbia

Roślina uprawna	Pochodzenie (nazwa regionu)	Światowy producent (nazwa <u>jednego</u> państwa)
Banan		
Kawa		
Pomarańcza i mandarynka		
Soja		
Rzepak		

Zadanie 22 (2 p.)

W tabeli zestawiono państwa, w których odsetek obszarów wymagających sztucznego nawadniania jest bardzo duży.

Wyjaśnij na podstawie analizy danych w tabeli oraz własnej wiedzy, w których państwach sztuczne nawadnianie uwarunkowane jest niedostatkim opadów, a w których specyficznymi wymaganiami roślin uprawnych. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Państwa	% użytków rolnych
Egipt	100,0
Pakistan	67,1
Korea Południowa	58,2
Japonia	50,4

Sztuczne nawadnianie uwarunkowane niedostatkim opadów.

Państwa:

Uzasadnienie:

.....

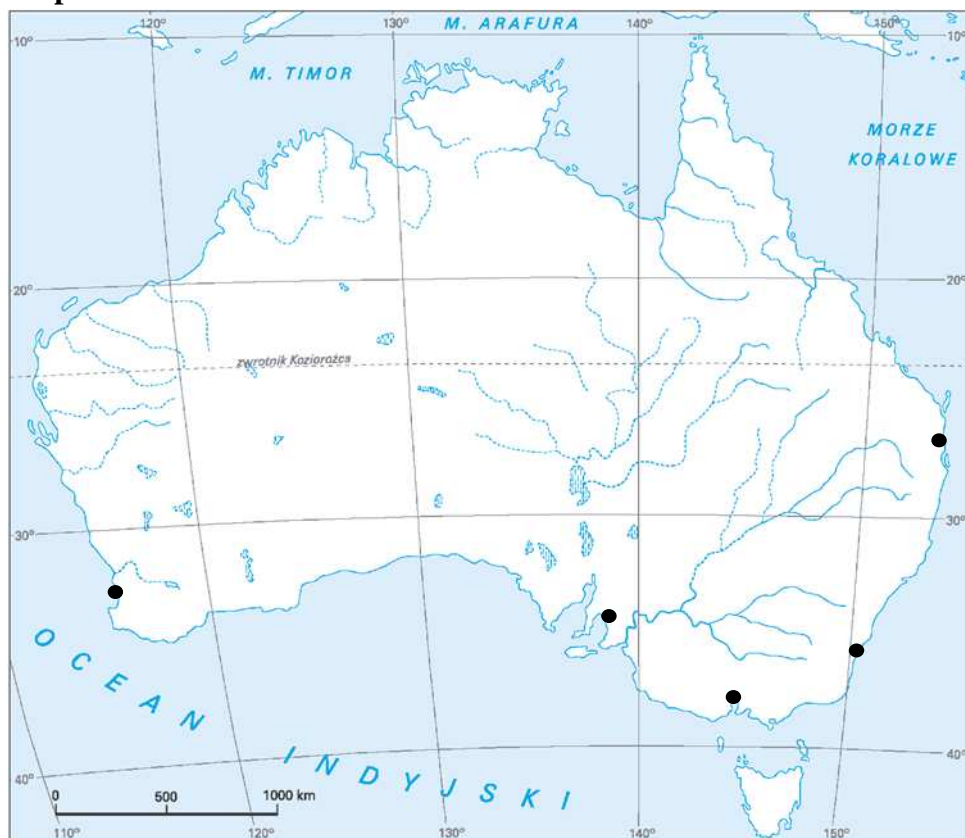
Sztuczne nawadnianie uwarunkowane wymaganiami roślin uprawnych.

Państwa:

Uzasadnienie:

.....

Mapa do zadań 23 – 24

Zadanie 23 (2 p.)

Australia nazywana jest najsuchszym kontynentem na Ziemi.

Wymień, na podstawie mapy trzy cechy wód powierzchniowych Australii, które potwierdzają prawdziwość tego określenia.

1.
2.
3.

Zadanie 24 (4 p.)

Na mapie zaznaczono położenie największych miast w Australii.

a) Wymień trzy czynniki lokalizacji tych miast.

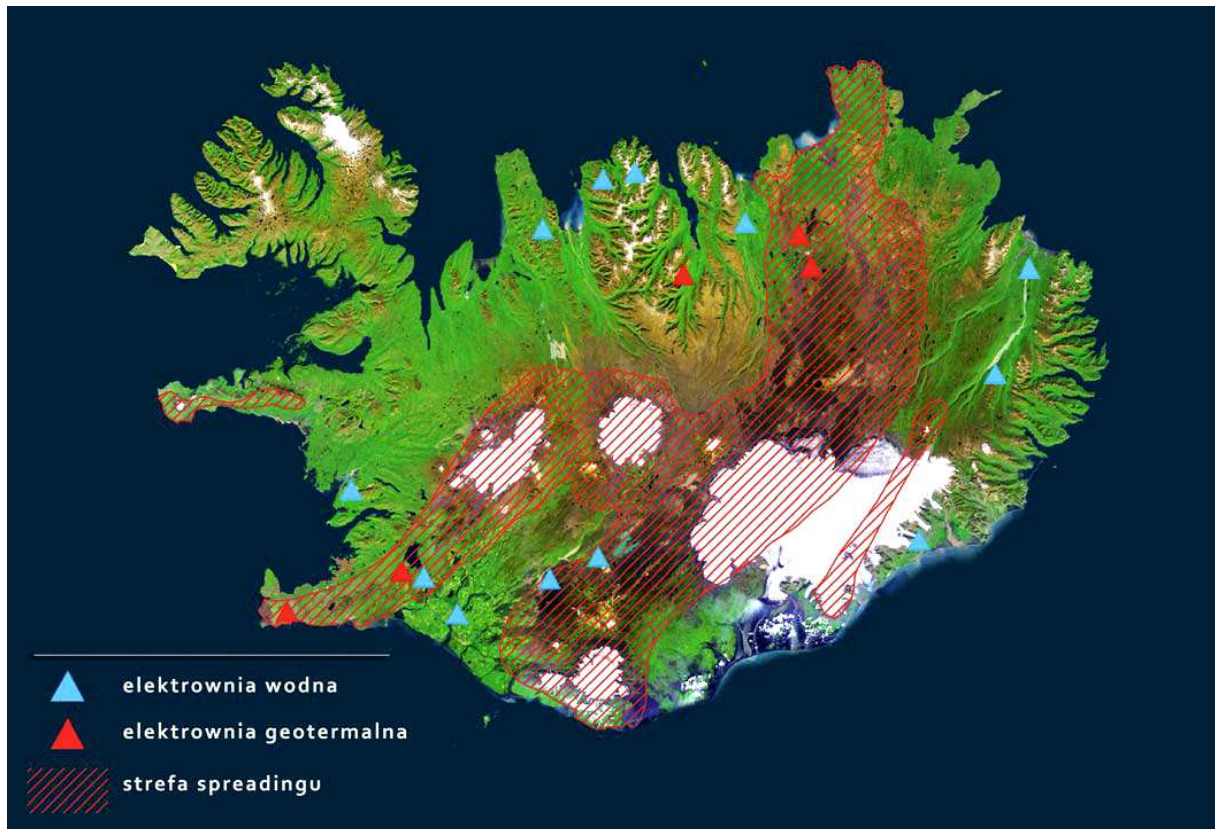
1.
2.
3.

b) Podpisz na mapie trzy z pięciu zaznaczonych miast.

ZAŁĄCZNIKI

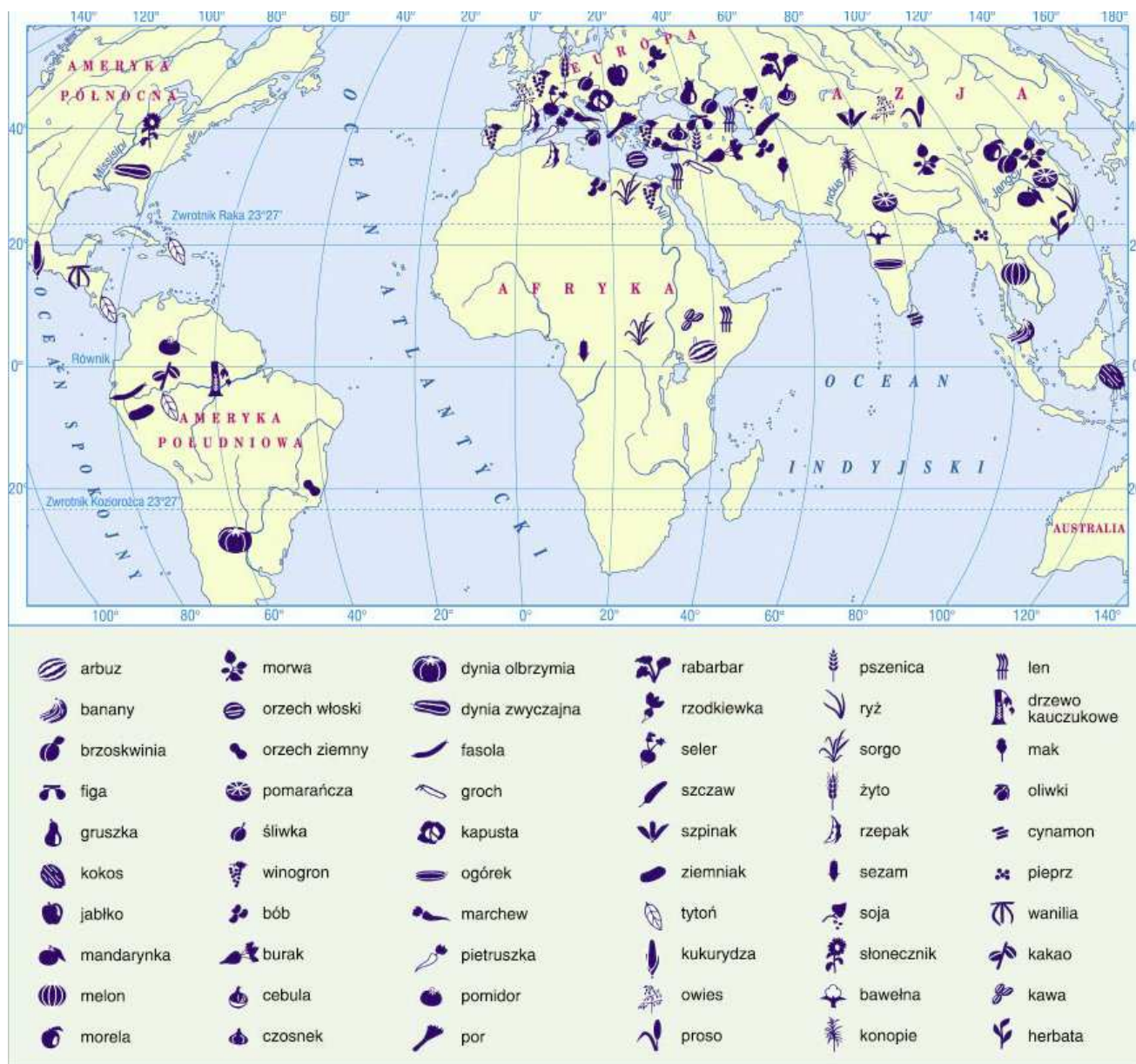
1. Elektrownie geotermalne i wodne na terenie Islandii (zadania 12 – 13)

Satelita Envisat MERIS (Szkolny Atlas ESA)

Źródło: Geografia w szkole, VII/VIII2012

2. Pochodzenie wybranych roślin uprawnych, warzyw i owoców (zadanie 21)

Źródło: J. Wójcik, Geografia 1, Ziemia, PPWK, Warszawa 2002